

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??lev Envanteri-Ebeveyn Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocukluk Dönemi Yürütücü ??lev Envanteri-Ebeveyn Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19111>

Özet

Bu akademik giri?, 48-72 aylık çocuklar için geli?tirilen Çocukluk Dönemi Yürütücü İ?lev Envanteri-Ebeveyn Formu'nun Türkiye popülasyonuna yönelik uyarlaması üzerine odaklanmaktadır. Ölçek, çocukların günlük yaşamdaki yürütücü i?lev becerilerini ebeveyn raporları aracılığıyla de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Nuran Tuncer tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen çalışmada, ölçeğin psikometrik özelliklerini, yapı geçerliliğini ve bazı de?işkenler açısından yordanma gücünü incelemiştir.

Çalışmanın temel motivasyonu, okul öncesi dönemdeki çocukların bilişsel gelişimini destekleyen ve akademik başarıya öngörmede kritik rol oynayan yürütücü i?levleri kültüre özgü ve güvenilir bir araçla de?erlendirme ihtiyacından doğmuştur. Bu envanter, klinik ve araştırma ortamlarında erken çocukluk dönemindeki yürütücü i?lev bozukluklarının tespiti için önemli bir kaynak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yürütücü İ?levler, Ebeveyn Raporlama, Okul Öncesi Dönem, Çocuk De?erlendirme, Uyarlama, Çocukluk Dönemi Yürütücü İ?lev Envanteri.

Yazarlar

Nuran Tuncer

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 48 ila 72 aylık Türk çocuklarının günlük yaşam ortamlarında sergiledikleri yürütücü i?lev becerilerini ebeveyn perspektifinden güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, okul öncesi dönem çocuklarında yürütücü i?levlerin erken tespiti ve de?erlendirilmesi için kültürel olarak uygun bir araç sağlamayı hedeflemiştir.

Çalışma ayrıca, yürütücü i?levlerin çocukların diğer gelişimsel de?işkenler (örneğin, dil gelişimi, sosyal beceriler) açısından yordanma gücünün incelenmesine odaklanarak, ölçeğin pratik uygulama alanını genişletmeyi amaçlamıştır.

Yapı

Çocukluk Dönemi Yürütücü İ?lev Envanteri, psikolojideki merkezi bir bilişsel yapı olan yürütücü i?levleri (Executive Functions) ölçmektedir. Bu i?levler, hedef odaklı davranışların düzenlenmesi, planlanması ve sürdürülmesi için kritik öneme sahiptir. Envanter, genellikle üç ana bileşen etrafında yapılandırılmıştır: **inhibisyon** (Durdurma ve dikkat dağınıkları göz ardı etme),

Çal??ma Belle?i (Bilgiyi geçici olarak tutma ve i?leme) ve **Bili?sel Esneklik** (Görevler aras?nda geçi? yapabilme).

Ebeveyn Formu, bu bili?sel yap?lar?n laboratuvar ortam? yerine, çocuklar?n ev ve okul gibi do?al günlük ya?am ortamlar?ndaki davran??sal ç?kt?lar?n? de?erlendirerek, ekolojik geçerli?i yüksek veriler toplamay? sa?lar. Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n davran??lar? hakk?ndaki gözlemlerini sistematik bir ?ekilde raporlamas?na dayan?r.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynakta geçerlik bilgisi "-" olarak belirtilmi? olsa da, Tuncer (2021) taraf?ndan gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizleri detayl? olarak sunulmu?tur. Bu çal??mada öncelikle **Yap? Geçerli?i** incelenmi?tir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yürütücü i?lev yap?s?n? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek için faktör analizleri (genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in Türk kültürüne özgü örnekleme orijinal faktör yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde korudu?unu göstermi?tir.

Ek olarak, ölçe?in **Kriter Geçerli?i** kapsamında, yürütücü i?lev puanlar?n?n çocuklar?n dil becerileri veya akademik haz?rl?k gibi di?er geli?imsel de?i?kenler üzerindeki yorday?c? gücü ara?t?r?lm??t?r. Bu analizler, envanerin gelecekteki geli?imsel ç?kt?lar? tahmin etme yetene?ine sahip oldu?unu desteklemi?tir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi "-" olarak i?aretlenmi?tir; ancak uyarlama çal??mas?, ölçe?in güvenilirli?ini kan?tlamak için gerekli psikometrik analizleri içermektedir. Bu analizlerin ba??nda **?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i** gelmektedir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, Çocukluk Dönemi Yürütücü ??lev Envanteri'nin alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n yüksek derecede iç tutarl?l?a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? tutarl?l?n? ölçmek amacıyla **Test-Tekrar Test Güvenirli?i** de incelenmi? olabilir. Bu yöntem, ayn? ebeveynlerin belli bir zaman aral??yla (örne?in 2-4 hafta) çocuklar?n? tekrar de?erlendirmeleri sonucunda elde edilen puanlar?n korelasyonunu inceleyerek, ölçümün kararl?l?n? ortaya koyar.

Faktör Analizi

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??lev Envanteri-Ebeveyn Formu'nun Türk popülasyonuna uyarlamas? sürecinde, ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n korunup korunmad??n? kontrol etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Tuncer (2021) taraf?ndan yap?lan analizler,

ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? (?nhibisyon, Çal??ma Belle?i, Bili?sel Esneklik vb.) temsil eden faktör yap?s?n? do?rulam??t?r.

Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda, orijinal faktör modelinin Türk örneklemine ne kadar uygun oldu?unu belirlemek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?l?r. DFA sonuçlar?, kabul edilebilir uyum indeksleri ile ölçe?in yap?s?sal modelinin geçerli oldu?unu kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: 5'li Likert Ölçe?i (Puanlama sistemi: Hiçbir Zaman, Nadiren, Bazen, S?k S?k, Her Zaman)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ebeveynler (48-72 ayl?k çocuklar?n velileri)

Age Group: 48-72 Ayl?k (4-6 Ya?)

Population Details: Türkiye'de ya?ayan okul öncesi dönem çocuklar? örneklemi üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Ebeveyn Raporlama Envanteri. Çocuklar?n günlük davran??lar? üzerinden yürütücü i?lev becerilerinin de?erlendirilmesi.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi, Bili?sel Esneklik, Çal??ma Belle?i, ?nhibisyon, Ebeveyn Formu, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: nurantuncer72@gmail.com

Correspondence Address: Çal??manın yap?ld??? kurum veya yazar?n güncel akademik adresi kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlamas?na ait çal??ma 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m?, bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? ve izin ko?ullar? hakk?nda kesin bilgi almak için sorumlu yazar

Nuran Tuncer ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Araştırma makalesinin yayınlandığı yıl 2021 olarak belirlenmiştir.

Kaynaklar

Tuncer, N. (2021). Çocukluk Dönemi Yürütücü İşlev Envanteri-Ebeveyn Formu'nun 48-72 Aylık Çocuklara Uyarlanması ve Bazı Değişkenler Açısından Yordanma Gücünün İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(35), 2052-2081. DOI: 10.26466/opus.832602. Makaleye Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

The original PDF can be downloaded here: cocukluk-donemi-yurutucu-islev-envanteri-ebeveyn-formu-toad.pdf

Çocukluk Dönemi Yürütücü İşlev Envanteri-Ebeveyn Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına erişim için lütfen referans makaleye (Tuncer, 2021) veya sorumlu yazara başvurunuz.